Berləşegez ʙeten dənja eşcelərə!

ŞIMBƏ, 20 IYL 1929 jьl. № 161 (2531)

Вәrәmnәp ʙәjәse 5 tijen

«Кзыл Татарстан»
Ежедневная газета — Орган Татобкома В.К.П.(б.) ТЦИК, Татпрофсовета и Казгорсовета
9-ый год издания.

«Qьzьl Tatarstan»
Kөndәlek gәzit—Partijә əlkə kamitite, Yzək ʙaşqarma, Tatprofsavit həm şəhər savitь urgьnь.
9 neь jьl сьqa.

قزل تاتارستان

بوتن دونیا حزمەت ئیپەلەرننە کامینتیرننک ئوندەمەسی

بوتن دونیا پرالیتاریاتی، کونچیعشنک ئیزلگەن حزمەت ماسسسی، ئیمپیریالیسلارنک

چانکایشی گینیراللاری هەم قتایداعی ئورس ئاق گواردییسلاری قولی بلەن س. س. س. ر. چیکلەرننە هوجوم ئیتوونە ئوزننک کیسکن جاوابن بیرەچەك. بوتن دونیا بورژووازییەسی هەم ساتسییال-دیماکراتلار سەویتلەر ئیلن تارقاتماقچی، ساتسییالیزم پلانن جیمرمەکچی بولوب قوتقی تاراتالار. II نچی ئینترناتسییانال پارتییەلەری فاشیسلار لاگیرننا چعالار.

کامینتیرن باشقارماسی بوتن دونیا حزمەت ئیپەلەرننە - ئشچی هەم ئشچی حاتنقزلارعا توبەندەگی ئوندەمە بلەن موراجەعەت ئیتدی.

- تنچلق ئشننە قورقننچ ئارتا. قتای ئشچی هەم کرەستییەنلەرننک پالاچی چانکایشی، حالق ئارا ئیمپیریالیسلارنک قوشولاری بوینچا، سەویتلەر سایوزننا قارشی ئاچقدان - ئاچق سوعش پراوٲکاتسییەسی یاسی.

بوتن جیریوزندە برنچی پرالیتارییات جومهورییەتندە ساتسییالیزم توزلشننک ئوسووی، ئیمپیریالیزمنی قوترتا، ئالار سەویتلەر سایوزی ئوستننە تاعن دا نعراق تاشلانالار. س. س. س. ر. گە قارشی کونباتش هەم کونچیعشدا، پولشی، رومینییە هەم ئەفعانستان یاعندان سوعش حەزرلەگەنی حەلدە، بوتن دونیا ئیمپیریالیزمی، س. س. س. ر. گە توردان، توری هوجوم ئیتونی ئوپشدرو ئوچن نانکین حوکومەتندەن فایدالانا. باشندا قتای ریوەلوتسییەنیرلارننک پالاچلاری ئوترعان گومیندان، ئیمپیریالیزم قوشووی بوینچا قتاینی س. س. س. ر. گە قارشی سوعش مەیدانی ئیتەرگە ئمتلا. گومیندان هەم ئانك نانکین حوکومەتننک موکار چاقلی ئشلەب کیلگەن پراوٲکاتسییەلەری، سەویت ئیلچەلنگننە هوجوم ئیتو (پیکین)، سەویت کونسللعی ئشچەلەرن ئوترو (کانتون)، موکار چاقلی س. س. س. ر. نك تنچلق تلەو سەیاسەتی بلەن قارشلانب کیلدەلەر. لەکین گومیندان میلیتاریسلاری هەم ئالارنك وەحیچلەری ئیمپیریالیسلار، سەویتلەر سایوزننک تنچلق تلەو سەیاسەتن، ئانك یومشاقلعندان کیلە، دیب ئاڭلادلار.

10 نچی ئییولدە گومیندان میلیتاریسلاری قتای-کونچیعش تیمر یولن هەم تیلیگرافنی ئالدلار. سەویت ئوچریژدینییەلەرن یابدلار، پیچەتلەدلەر، یوزلەرچە سەویت گراژدانلارن قولعا ئالدلار هەم سوردلەر، حاربیندە سەویت ئوچریژدینییەلەرن تالاو هەم تیمر یولنی ئالو بلەن برگە، عەسکەری کوچلەرگە مابلیزاتسییە یاسالا هەم سەویتلەر سایوزی چیکلەرندە ئاق گواردییە ئەترەدلەری توزلە، حەربی ئاوانتیورا ئویشتردلا. تنچلقنی سویوچی سەویت حوکومەتی، شوشندی ئیشلدلمەگەن دەرەجەدە قەباحەتلکنی کورگەچ دە، گومیندان حوکومەتننە بوتن داولی مەسئەلەلەرنی تنچلق یولی بلەن چیشەر ئوچن کەنفیرینسییە جیيارعا سوراب موراجەعەت ئیتدی هەم باری باشباشتاقلقلار ئشلەونی بتررو هەم سەویت گراژدانلارننا جازا بیرونی توقتاتو تورنداعنا کانکریت تەقدیم یاسادی.

لەکین بو موراجەعەت هەم تەقدیملەرگە قارشی، گومیندان حوکومەتی، ئوزقلانشلارننك ئاچقدان-ئاچق پراوٲکاتسییە ئیکەنن بلدررلك دەرەجەدە توزلی یالعان فرازالار ئارتننا پوسب، نیندیدر سەویت پراپاگانداسی تورندا لعرداب جاواب قایتاردی. سەویت حوکومەتی، قتای حالقننك ئیرکلی میللەت ئیکەنن هەم ...

[illegible]

یەشەسن بوتن دونیا ساتسییالیزم ریوەلوتسییەسی!

کامموینیسلار ئینترناتسییانالننک باشقارماسی.

18 نچی ئییول.

پاریژ پالیتسەسننك «یومانیتە» ریداکسییەسننە هوجومی

پالیتسە فرانسییە کامموینیسلار پارتییەسننك یورتنداداا تنتو یاساب، 1 نچی ئاوگوس کوننە قاراعان ماتیریاللارنی توپەب کیتدی.

پاریژ، 18 (تاسس). پاریژ پالیتسەسننك ئشتاتسکی کییملەرگە، شولای ئوق پالیتسە موندیرلارننا کیینگەن یوزلەب ئاگینتلاری، فرانسییە کامموینیسلار پارتییەسی ئورگننی «یومانیتە» ریداکسییەسننە باسب کرب، بوتن یورتنی هەم تیلیفونلارنی قولعا ئالدلار، بوتن ئیشکلەرنی بیکلەب قویدلار. پالیتسە-یسکیلەر ئوستەل هەم ئشکافلارنك بیکلەرن واتب، بوتن بولمەلەردە تنتو یاسادلار؛ ئالار قوللارننا ئلەككەن بوتن کەعزلەرنی ئالدلار. تنتو بتكەندەن سوڭ، ریداکسییەنك سیکریتاری پالیتسە تارافندان توزلگەن پرتاکولعا هەم کانفیسکاوایت ئیتلگەن ئەیبرلەرنك ئیسملکننە قول قویودان باش تارتدی. ئول، بو تنتونك رەسمی ئوحشاشی کورلمەگەن رەوشدە، بوزو بولعانلعن هەم پرتاکوللارعا قول قویا ئالماعانلعن، چونکی پالیتسە ئیسملکندە کورسەتلگەن داکومینتلارنك چنلابدا ریداکسییەدە تابلعانمی، یوقمی ئیکەنلگن تیکشررە ئالماعانلعن ئەیتدی، شول ئوق واقتدا پالیتسە فرانسییە کامموینیسلار پارتییەسننك یورتندادا هوجوم ئیتب، ئانك ئوچ قاتندادا، پادوالدان ئالب چاردلاعنا قەدەر تنتو یاسادی. سوڭرا پالیتسە بر نیچە قابچق كەعز ئالب کیتدی. بو کەعزلەر ئاراسندا هیچبر ئەهەممییەتلی نەرسە یوق. پالیتسە پاریژ یاقننداعی ئوبیرؤیل بیستەسندەگی ئشچەلەر کاپیراتیفنداا، شولای ئوق پرافسایوز هەم کامموینیسلار پارتییەسندە ئشلەوچی ئاکتیف ئشچەلەردەن بر نیچەسننك فاتیرندەدە تنتولەر یاسادی. «یومانیتە» ریداکسییەسندە تنتو یاسالعان چاقدا، ئاندا چیت ئیل مەتبوعاتی حەبەرچەسی کوستیچ هەم ئیکی ئشچی ئسپورتسمەن قولعا ئالندلار. بولار بلشمە (ئسپرافکی) ئالرئوچن ریداکسییەگە کیلگەنلەر ئیدی. «یومانیتە» ریداکتری قارت کامموینار نوئوئەلنی ئوز فاتیرندا قولعا ئالدلار. «یومانیتە» ساترودنیکی قاییار ئورامدا قولعا ئالندی. تروئا پراوینسییەسندە «دیپیش ئوب» نی چعاروچی ساعەن هەم پونتوئارادا پارتییە ئشچەلەرندەن ئیکی کشی، ئیمپیریالیزمگە قارشی لیتوچکالار تاراتودا عەیبلەنب قولعا ئالندلار.

پاریژ، 18 (تاسس). ئاواس ئاگینتستوواسی حەبەر ئیتە:

— «یومانیتە» هەم «ئاوانگارد» (فرانسییە کامساعمولی ئورگنی) ریداکسییەلەرندە تنتو واقتندا ئالنعان داکومینتلارنك کوبیسی، برنچی ئاوگوس کونن ئویشدرو تورندا یەچەیکەلەر بلەن یازشقان حاتلار، سالداتلار حاتی هەم داکلادلاردان عیبارەت.

Makdonal'd S.S.S.R. ne tanu məs'ələsen haman suza

LONDON, 18 (Tass). „Mancistьr Gardian“ gezite ʙolaj jaza:

— „Liʙiral diputatlarnьꞑ həm eşcelər partiesendəge diputatlarnьꞑ kyecə-nnen qaraşь: SSSR nьꞑ diplamatik saqlanъşlarьn tiz turъzu kirək. Prapaganda həm aldan ... turndaƣь ... məs'ələ kyrəlmikə tijeş. Mondьj təqdim, eşcelər partiesenen fraksiesndəge aldnƣь kşelər tarafьnnan eşlənep jata. Liʙiral diputatlar əlʙəttə bu təqdimgə jərdəm itəcəklər.

LONDON, 17 (Tass). Rəjter agintstvasь xəʙər itə:

— „Kanservatir diputatlardan Fridrik Xoll, tşqь eşlər ministere Gindirsonga, palata utrьşnda şuşь sorau-larnь ʙirdə:

— „Anglio xəkymete, SSSR nьꞑ Angliədə həm Anglio dominionnarnda (afanumtalь kalunijalar) prapagandanь tuqtaturu turnda syzen bezgə ʙirde? Ministər, Sovitlar sojuzьnьꞑ eşcelərennən Manulьskij xəkymət gəzite „Pravda“ da, Hindostanda cualьşlar cqaru plan turnda ... jazƣan məqalə-sen ... ʙar ... ssinda ʙar anьꞑ propaganda turnda ʙirgən garantijə sozlarьna carşь ʙulьr ... taga ʙarƣan məqaləne ...

Gindirson, „Pravda“ gəzitndəge məqalələrnen, kommunizm xəreketene qarşь ʙar jazlar ... ... Hindostan turnda da syz ʙargannьn ʙelde. Angliə xəkymətenen ʙu məs'ələdəge pazitsiəse şul: şunьꞑ ministr Makdonal'd 1924 iylda palatada sojlagən ricende kyrsətkən ide, di Gindirson. (Makdonal'd „Zinovief xatь uꞑajь ʙlən ʙirlgən notada kyrsətlgən şartlar nicek ʙulƣan ʙulsa, xəzer də Sovitlar sajuzьn tanu eşen şul uq şartlar qala“ dip əjtkən ide)

ʙeten denja prolitriatьnьꞑ timer qulь, Sovitlar ʙlenə hecym itərgə irek ʙirmes.

S.S.S.R. neꞑ xzmət iələre Sovit xəkymətenen notasьn təʙriklilər

Sovitlar sojuzьnьꞑ xzmət iələre Qtaj militarislarьna çavap itep

III nce industriləştery zajumьn cqarьnь aşqьrьrqa, industriləştery timpьn jomşarmasqa sorьjlar.

Patigorski eşcelere, saliьq Cankajşiga qarşь aznen çavap ... cqaralar

Bez xəzer

Jaꞑ ysmrler həm jəşlərne tərbijə ... Qtaj imperialistlarьna qarşь ... III nce industrializastiy zajumьn ... . Kirək vaqtta saqlьqa syz ʙirələr.

[illegible]

Bez stanuklarnь vintof kьlarqa alştьrьrqa xəzerʙez

IVANOVO — VOZNISINSKI, 18 (Rosta). Qtaj xəkymətenen notasьn Ivanovski ... ... eşcelər ... Vicuganьn 25 meꞑ tuqucьlarь:

— Bez stanuklarnь vintofkalarqa alştьrьrqa xəzer ʙez, dilər.

سالتق سانچاییسکیگە برنك جاواب ئوچقنچی

پیاتیگورسکی، 18 (روستا). ...

[illegible]

XAR'KEF 18 (Rosta). Xar'kiven xzmət iələre 3 nce industriləştery zajumьn tizlek ʙlən cqarьrnь soraq ... ... qarar cqardьlar. ... „Xar'kovski Proliterij“ ... xəzer toru ...

1 milion 300 meꞑ təzy

eşcelərə SSSR nь saqlarqa xəzer toralar.

MƏSKƏY, 18 (Tass). Tezy eşcelərenenVIIIneten sojuz kanfirinsiəse alda. Kanfirinsiə Qtaj imperialistlarьna qarşь protis rizaljytsiəse qabul itte. Kanfirinsiə 1 milion 300 meꞑ təzy eşcelərə ismnnən sovitlar ilen ... cqarьu ... SSSR xəkymətenə ... ʙildere.

تیلیگراملارننك دەوامی 4 نچی بیتدە.

Kisken cara kyregez

2 nce yylek militsiə xzmətkərləre Qtaj vaqiqələrenə pratis ... ... həm Qtaj vlaslarь Sovit notasьn ... ... xəzerlər ...

Sovitlar Sojuzь xəkymətenen ... ... qarşь kisken ... ... III nce industriə zajumьn ... sorьjlar.

MəskəydəgeQtaj xzmətialəres.s.s.r. nь saqlarqa xəzer tora.

MƏSKƏY, 18 (Rosta). Bygen Məskəydə, Kropotkin məjdanьnda ... ... Timer Julьna ... ... Qtaj Komuni ... ... SSSR ... ... xəkymətenə ... ... xəkymətenə ...

Eşcelər, Qtaj ʙlən diplamatiə

ʙaqlanьşьn əzy turndaƣь xəkymətnen çəuap notosьn təʙrik itələr.

SIMIPALATINSKI, 18 (Rosta). Bygen, Sovit xəkymətenen Qtajqa ʙirgən çəuap notosьn alƣannan soꞑ ... ... Qtaj ... ... Alar ... ... xəky- ... S.S.S.R. ... xəzer ...

KIEF, 18 (Tass). Qtaj xəkymətenen notasь zur nəfrət tudrds. Qaraxan ... ... Qtaj ... ... xəky ... ... syzlər ... ... xalьq ... ... Bez, ... nьꞑ ... ... Əgerdə ... saq- ... ... xəʙ- ...

Şu dij uq rizalьtsiələr Kiefneꞑ ʙaşqa fabrik-zavotlarnda da qaʙul itelə.

1 nce augus iskadrne senə ʙer kennek eş xaqь

Tatarstan Yzək Arxifь xzmətkərlere Qtajdaƣь qəraxət cqşlarqa protis ʙildirep, „1 nce avgus“ iskadrilisnə yzlərenen ʙer kennek eş xaqlarьn ʙirələr. Şulaj uq xəkymətten Qtaj vlaslarьna Sovit xəkymətenen ... ... en taləp itələr həm ʙarьsь da Aso-Aviaximƣa clin ʙulьp krrgə syz ʙirələr. Yzlərə ʙlən tiꞑnəşrgə məƣarif eşcelərə sojuzьnьꞑ ʙeten clinnəren caqьralar.

قتای-کونچیعش تیمر یولی توروندا

سوڭعی کونلەردە قتای-کونچیعش تیمر یولندا بولوب ئوزعان واقیعەلەر ئوکاییی بلەن بز گەزیت ئوقوچلارنبزنی، بو یولنك سالنو تاریحی هەم، ئول تورندا سەویت حوکومەتی بلەن قتای ئاراسنداعی کیلشولەر بلەن قسقاچاعنا تانشدرب، ئوزونی کیرەك تاباز.

یولنی سالو تورندا برنچی کیلشو قتای کشیلەر تارافندان ئیدارە ئیتلرگە تییش ئیدی. کیلشو بوینچا تیمر یولنك باشندا 10 کشیلك پراوٲلینییە تورا. پراوٲلینییەنك چلینلەری هەر ئیکی یاقدان تیگز ساندا بیلگلەنەلەر. پراوٲلینییەلەر پرسیدەتلی قتای بولب، ئانك یاردەمچیسی سەویت حوکومەتی تارافندان قویلا. کیلشو بوینچا ئالار ئشنی یرگەلەب

Xarʙin vokzalьnьꞑ kyrneşe.

بلەن پاتشا روسییەسی بانکنسی تارافندان 1896 نچی یلنك 27 نچی ئاوگوستندا یاسالعان. یول، شول ئوق یلنی سالنا باشلاب 1903 نچی یلدا تەمام بولعان. بو یولنی سالوعا ئالتن بلەن 459 میلییون سوم ئاقچا توتلعان. قتای-کونچیعش تیمر یولی، ئچکی روسییەدەگی تیمریوللار کبك کیك ئزگە (ریلسەلەر) گە سالنعان. ئانك ئوزنلعی 1.727 کیلومیتر حیسابلانا. 1928 نچی یلنك برنچی عینوارننا، بو یولدا 513 پاراوۆز، 11 مڭ 259 تاوار، 714 پاسسازیر واگونی بار ئیدی. یولدا 1928 نچی یلنك برنچی ئاپریلننە ئالنعان حیساب بلەن 380 مڭ 185 ئشچی حزمەت ئیتەرئشلەگەن.

1928 نچی یل ئچندەگننە قتای-کونچیعش یولی 1924 نچی یلدا - 7,2 میلییون، 1925 نچی یلدا - 15,5 میلییون فایدا بیرگەن.

قتای-کونچیعش تیمر یولی تورسندا 1924 نچی یلدا پیکیندە هەم موکدیندە کیلشو یاسالدی. بو کیلشو بوینچا یول باری، تیك کامميرچسکی توسدە قالب، سەویت هەم قتای حوکومەتی تارافندان قویلعان ئشلیلەر، بارلق کەعزلەرگە ئیکسیدە قول قویالار. یولنك ئاعمداعی هەم تیحنیچسکی ئشلەرن ئیدارە ئیتو، تیمر یولنك ئوپراوٲلینییە بولشچیسی - س. س. س. ر. تارافندان قویلعان کشیگە تاپشرلعان. ئانك ئیکی یاردەمچیسی بولوب، شونك برسی س. س. س. ر. کشیسی بولرعا تییش. تیمر یولداعی بوتن جاوابلی ئورنلار، قتای بلەن س. س. س. ر. گراژدانلاری ئاراسندا تیگزلەب بولننەلەر. تیمر یول پراوٲلینییەسی تارافندان حەل ئیتلە ئالماعان مەسئەلەلەر، توردان، توری س. س. س. ر. هەم قتای حوکومەتلەرننك برگەلەب قاراولارننا تاپشرلالار. موکدیندە یاسالعان کیلشو بوینچا 1963 نچی یلدا قتای-کونچیعش تیمر یولی بوتنلەی قتایعا قالرعا تییش ئیدی. لەکین قتای میلیتاریسلاری، قارا پراوٲکاتسییە یولی بلەن «کامموینیزم پراپاگانداسی» نا قارشی کورەشو، دیگەن بولوب یولنی سروکندان ئلك ئوز قوللارننا تارتب ئالماقچی بولالار. کیچە گەزیتبزدە باسلعان جانکایشینك سوپلەوندەن شول کورننە.

Cit il matʙuƣatь Sovit xəkymətenen xarakəten xaqlь taʙa

„Qtaj militarislarь ʙeten dənjanьꞑ tnclьƣьna qurqьnьc tudьralar“

PARIƵ, 17 (Tass). Gəzitlər Qtaj — Kөncьƣьş timer julь turnda tncraq rəyştə jaza başladьlar, xətta uꞑ gəzitlər də, ʙu daunьꞑ ʙeten məs'yliəte Qtaj estenə təşkənnegen aꞑnьj başladьlar. Sullar mətʙuƣatь da yzeneꞑ qaraşьn yzgərtte. „Volontə“ gəzite mukdincelərneꞑ xərəketen pravakatsiə dip atьj həm şuşь syzlərne jaza:

— „Mukdincelər, S. S. S. R. neꞑ tnclьq səjasəte alьp ʙarьna qaramastan, anь nƣьraq xərəkətlənrgə məçʙyr itməkce ʙulalar. Javropa ʙu məs'ələdən cittə qala almьj. Bu məs'ələ ʙeten dəylətlərneꞑ intirislarьna qaƣьla həm ʙeten dənjanьꞑ tnclьƣьna qurqьnьc tudьra“.

LONDON, 18 (Tass). Rəjter agintstvasь xəʙər itə:

— Palatada tşqь eşlər ministere Gindirsonnan, Sovit — Qtaj daьь turnda aꞑnatuьn soradьlar. Gindirson ʙolaj çəuap ʙirde:

— „Min 15 nce iyldə jasaƣan zəjəvliniəmə, gəzittə cqqan xəʙərlərdən artьq ʙik az nərsə gnə əstl alam. Angliəneꞑ Tokiodaƣь ilcese, Xarʙin ʙlən tiligraf ʙaƣlanьşь əzely səʙəple, annan ʙik az xəʙərlərneꞑ gnə alьnuьn ʙldrde. Min yzeʙzneꞑ Pəjpindəgə ilceʙzgə tiligraf ʙujnca məraçəƣət itep, suꞑƣь xəʙərlərne ʙlderrgə quştьm“ di.

„Vaşingьton Post“ gəzite, Sovit-Qtaj daььna Millətlər Ligasьnьꞑ qatnaşuьn kirəksez sanьj. Cənki Millətlər Ligasьnьꞑ qatnaşuь, ike aranь tnclandьru urnьna araƣa provakatsiə krtye məmkin.

NIOJORK, 17 (Tass). Amirika kapitalь kyptən tygel gnə yzeneꞑ Mançoriə ʙlən qzqsьnuьn ʙldrgən ʙulsa da, lәkin Vaşingьtunda səjasət ʙlən jaxşь tanьş kşelər, „Ivning Post“ həm „Boltimor Sən“ gəziltlərndə Quşma Amirikanьꞑ rəsmi pazitsiəse turnda jazlƣan syzlər ʙlən riza ikənneklәren əjtələr. Bu gəzitlər, Quşma Amirikanьꞑ Sovit-Qtaj daundaƣь pazitsiəse turnda şuşndьj qaraşьn kyrsətkənnər ide.

Quşma Amirika ʙitaraf pazitsiədə tora. Lәkin Quşma Amirika, S.S.S.R. neꞑ Qtaj heçymenə qarşь toruьn tlә. Cənki Qtajnьꞑ ʙu eşe, Qtajdaƣь ʙeten cit dəylətlərneꞑ intirislarьna qarşь kilə.

NIOJORK, 16 (Tass). „Annalift“ ƶurnalь jaza:

— Kyptən tygel gnə rəsmi rəyştə jalƣanƣa cƣarьluƣa qaramastan, Nankin xəkymətə xəzrgə kəndə cit illərdən zajum alrƣa tlə. Monьꞑ əcen, Nankin xəkymətə Amirikanьꞑ həm ʙytən illərneꞑ finansislarь ʙlən səjləşylər alьp ʙara. Bu zajumnar, Qtaj xalьq xuçalьƣьnьꞑ tərle tarmaqlarь, ʙigerək tə timer jullar əcen ʙilgelənə.

„Annalift“ ƶurnalь Qtaj finanslarьnьꞑ ʙik cualcьq xəldə ʙuluьn jaza həm Qtajƣa zajum ʙirgən caqta, 6 dəylətneꞑ kileşep eşləye kirək ikənnkne əjtə

«Sovit armiəse, Dənjada iꞑ kecle armiəneꞑ ʙrse»

NIOJORK, 17 (Tass). „Boltimor Sən“ gəzite jaza:

— Dəylət dipartamintь (Quşma Amirikanьꞑ tşqь eşlər ministrlege) Mançoriə məs'ələsndə ʙitaraf jul totsa da, lәkin Jraq kөncьƣьş məs'ələlәren tikşeryce ikspirtlar, Sovitlar Sojuzьnьꞑ pratise xaqlь ikənnegen əjtələr. Amirika cinovniklarьnьꞑ qaraşlarь ʙolaj: Əgerdə Ponama xəkymətə Ponama kanalьn qulƣa alьp, annan Amirika cinavniklarьn çiʙərsə, Quşma Amirika xəkymətenen Ponamadaƣь pazitsiəse də sovitlar Sojuzьnьꞑ Qtajdaƣь pazitsiəse ʙlən ʙrdəj ʙulьr ide. Rəsmi kşelərneꞑ ujnca, Sovitlar Sojuzь Qtaj heçymenə qarşь toracaq həm kirək taʙlsa, kec qullanudan da kire tormajacaq. Lәkin Quşma Amirikadaƣь rəsmi kşelər, suƣьş cqunь kətmilər.

„Boltimor Sən“ xəʙərcese Quşma Amirika xərʙi dairələrnnən alnƣan xəʙərlərgə tajanьp əjtə: Sovit armiəse dənjada iꞑ kecle armiələrneꞑ ʙrse. Qzьl armieslər, patşa saldatlarьna qaraƣanda kyp jaxşьraq əjrətlgənnər. Qzьl armiəneꞑ məƣnəvi-jaƣь (nastьrajeniəse) ʙik jaxşь, di.

„Ivning Post“ gəziteneꞑ Vaşingetundaƣь xəʙərcese jaza:

— „S.S.S.R. gə doşmannqlar ʙuluƣa həm Quşma Amirikanьꞑ iskedən Qtajƣa dus ʙulьp kilyenə qaramastan, ʙeten kşe S.S.S.R. fajdasьna səjli. Japoniəneꞑ pazitsiəse xəllərne ʙilgeləjəcək. Xəzrge kəndə Japoniə Qtajdaƣь eşlərneꞑ elkke xəlndə saqlanuь ʙlən qzqsьna. Cənki Qtajnьꞑ S.S.S.R. gə qarşь cquь, Japoniəneꞑ kənjaq Mançoriə timer julьna kantryl jasauь əcen qurqьnьc tudьracaq“

Ikmək məs'ələse turnda

م. ئی. كالینیننڭ ئیۋانوۋسكی پرامیشلیننس ئۆلكەسی سەویتلەرنڭ ئوچریدیتلنی ئیسییزدندە سۆیلەگەن داكلاندان

كم تیز هەم ئۆیشقاڭ رەوشدە ئاشلق حەزرلی

سافحوزلاردا، كالحوزلاردا، تراكتر كالوننالارندا، ئاینرم ئاۋللاردا ئاشلق حەزرلەودە ساتسییالیزم پارتشن ئۆكشلی ئۆتكەرو ئارقاسندا پلاننی تیز تورترعا مۆمكین

حەزرلك باشلارعا واقت

سافحوزلار برنچلكنی ئالسنلار

ئاشلق حەزرلەو، ساتسییالیزم یارتشی ئزی بلەن بارا باشلی

Unşsьz kitap, sunqa qalqan dinsez

«حەزرگی تاتار روحانیلاری هەم ئالارنڭ ئشلەری»، نەجیب دوماوی ئەسەری (1

Qmzsьz Tarlofkь həm „Ilsez" Vrac

[illegible]

Partiə saflarьn tazartu julnda

Mamadьş kantonnda auьl jarlьlarь kommunistarnьŋ sьjnfьj totnaq lьqьn tikşeryde jardəm itələr· Kulaklarqa jul birgən „Kommunislar" Partiə safnnan qььldьlar.

Jəcəjke sostafьnьŋ 40 prosintь partiədən quьldь

Mamadьş kantunь, Kukmara vulьsь, Iske jort aulь partiə jəcəjkəse yzeneŋ eşndə juqarь partiə ojşmalarь birgən diriktiflar blən qullanuь tieşle tapmaqan. Kulaklar blən kərəşy urnьna jəcəjke clinnəre yzlərə kulaklaşьp btkənnər.

10 kommunistan dyrtese partiədən quьldьlar. Ul ilimintlar kmuər suŋ:

1) Safin Ibrahim - yze 26 ncь jldan birle partiə cline, barlьq eşndə kulaklar blən ber bulьp eş itkən; kymək xuçalqqa barrqa riza tygel, ber tərle də partiə eşe alьp barmьj, fəqət auьr jək bulьp qna torqan.

2) Qjizttinef Minhaç - kulaklar çrьn çrlaucь, diŋgə bik ixlas kyŋel birep kilgən, şunьŋ əstene taqьn yze „ber tuqtausьz" araqь ecyce.

3) Qjəlelief Qjəlaytlin - 27 nce jldan birle partiə kandidatь bulqan. Çьlьşlarqa jərməgən, clinnek vznosьn tyləməgən, ezlksez ecep jərgən,

4) Kamalьf Şahiəxmət - 28 nce jldan alьp partiə kandidatь, şuşь juqarьda kyrsətkən kşelər qlqan nacarlqlarnь qludan tьş, Kamalьf kyp knə aqca tuzdrqan.

Iske jort auьl jəcəjkese mondьj jaraqsьz ilimintlardan arndь, jəcəjkedə kommunis bulьp torucьlarnьŋ 40 prosintь partiədən quьldьlar. Xəzer jəcəjke massь blən jaqnnaşu carasь kyrrgə tieş.

G.

Moŋa kəçə bilite birlsen.

Callь Kantonь, 2 nce təbək xalьq sutnda Şəripьf Şakir digən kommunis eşli. Krəstiənnərdən vzətke ala, yzeneŋ eşenə salqьn qarьj, sut eşlərenəŋ qajda jatqanında blrlek tygel. Yze ecyne bik jarata. Bu kşegə kəçə bilite birəse ide.

KYZ.

Vəliullin Qjəptьraxman.

Məmdəl Volsnda (Arca) „Kyl artile" ismndəge burьc biry şirkətndə mədir bulьp eşli. Yze kommunis min dip jərgən bula. 1nce iyldə Klycə auьlnda jalan ajaq, jalan baş ecep isrep uramda aunap jattь. Ikncə kenne aulnьŋ casnьj səydəgəre Xisməttə tene bujь ecep jattь. Şul kenne uramda isrep jatqan çirnnən xuligannar əstudəge kiemnəren saldьrьp alьp kitkənnər. Kulaklar blən bəjləneş tota. Xalьq qarşnda partiənen iqtibarьn təşerep jəri.

ŞANQJUT - ISAP.

مامادش کانتوننده پارتییه سافلارن تازارتونك قايبو يؤمعاقلاری

(«قزل تاتارستان» نك ئوز خه‌بەرچسندەن)

[illegible]

G. بيده‌يف.

تابلیگاتسییه‌لەرگە تؤشلارلارنی ئاڵماودا کمله‌ر عه‌یبلی؟

[illegible]

Rabkor xatlarь

Eşlər şəptən tygel.

Kukmara fabrigında tatar eşcelərə bajtaq sanda bulsalar da, alar arasnda aŋ - blem eşləren alьp baruda brncə ucaq bulqan klupnьŋ eşlərə haman da bulsa rətlənə almьj əle. Qazan Tiatьr tixnikumьn bterep qajtqan Vəlief Sabir ber eş tə kyrsətkənə juq əle. Taqьn Mamadьş Kantkomь tarafnnan bilgelengən Isajьf ta klup eşlərə turnda ber nərsə də blmi.

Fabrikta 30 lap komsomolkь bulsa da, alar arasnda eş alьp barlmьj. „Intrnotsional" nərsə dip sorasaŋ „çьr" dip çauap birələr.

Jaŋalif məs'ələse də bik şəptən tygel. Jaŋalifkə əjrənycelərgə bylmə taubr birydə fabrik komindantь Antonof qomacaulqlar kyrsətte. Xəzer jaŋalifcə Qjəlieva uqьta. Ləkin uqucьlar anь jaratmьjlar. Pidagugiə blən tanьş tygel dilər.

Uqu jortlarьna çibərlgən iptəşlər kire qajtalar, cənki alarnь çibərgəndə hic ber tərle xəzrlek kyrlməgən.

Şulaj uq, Aso-Aviaxim, Morьr, allaszlar tygərəklərə joqlьjlar.

Qjəmumən Kukmara fabrigında aŋblem, tərbiə eşlərə bik nacar toralar.

GNDUK.

Rətlise jaqlar bar.

Tarlofkь sanotoriəseneŋ urnь tabiqjətneŋ iŋ baj çirndə. Torlofkь bu jaqь blən Qrьm sanotoriələrə blən jarьşrlьq dərəçədə. Şunьŋ blən brgə bu jaŋa sanotoriədə çitşsez jaqlar da bajtaq bar. Sanotoriəneŋ jaqьn kiləcəktə qşqь sanotoriə də buluь məmkin buluьn iskə alqanda, sanotoriə binasnda fizkul'turь həm klup əcen jaraqlь zal juq. Xəzrge klup zalь stalovaj bulьp xzmət itə, stalovaj əcen də tar. Iŋ zur çitşszlek kul'turь eşləreneŋ qujьlьşь bik tybən. Monda sanotoriə həm ike jal jortь əcen ber kətpxanə bulьp, ul da bik tar binaqa urnaşqan. Urьs tlndə kitaplar həm gəzit - zurnallar bulsa da, tatar tlndə rətle ədəbiat juq. Bulqannarь da iske kitaplar, tatar tlndə zurnallar ber də alnmьj. „Qzьl Tatarstan", „Eşce", „Jalcь" gəzitlərə alnsa da, alarnь tləsə kem alьp kitep, bəten kşe fajdalana almi. Tatar kitaplarьnьŋ katalugь da juq. Qjəmumən - kətepxanə eşe bik nacar alьp barьla. Aurular həm jal itycə iptəşlər insiativasь blən bulqan kyŋel acu eşlərenə də aurucьlar arasndaqь qaj ber kşelər tarafnnan basьm jasala. Ber kckenə gnə fakt - 26 ncь iyndə Qzьl Mitalist zavotь eşcese iptəş Tickin mondaqь kətpxanə mədire blən brleşep „Ədəbiat kicəse" ojştrqan ide. Kicəneŋ zur figurasь şul uq iptəş Tickin bulьp, ul anda „Luunaja vanna" blən şəqjllənyne tənqit itə torqan ber nicə numir diklamatsiə ytəgən ide. Bu eş, bu sanotoriədə daualanucь G.P.U. eşcese iptəş Taporofaqa oşamaqan. Ul kicə ytkəc Tickinne sinzuradan ytməgən diklamatsialar blən massь aldьna cqu əcen arista vajt itəm, dip mandatlarьn cqarьp, şau-şu kilep qurqьtьp jərde. Mnə bu eş taqьn ojşqan rəyştə kyŋel acu eşləren tarqatьp çibərde. Hər xəldə Tatarstan Glafpalitprosvitь, Tatarstannьŋ zur kurortь bulqan Tarlofkьda hic juqnda Vasiliva jal jortь kyləmndə bulsa da kul'turь eşləren julqa qujarqa caralar kyrrgə tieş. Suŋqь syz itep mondaqь aurular sastafь xaqnda ber nicə syz - monda stanok eşcelərə həm tybən aparat xzmətkərlərenə qaraqanda şəhər xzmətkərlərə kyberək bulьp kyrenə. Altmьş qna kşelek sanotoriədə iŋ kyp urьn tybən eş xaqь alucьlarqa birelep, juqarьraq eş xaqь alucьlar jraqьraq çibərlsə, jaxşьraq bulьr ide.

M. SALAXTDINЬF.

Monьŋ ber carasь kyrlsen.

Qazanda Tuqaj uramnda „Kisy-tgy" məktəbe bar. Bu məktəptə ojrənycelərneŋ kybese səydəgər, mulla kbek kşelərneŋ balalarь. Bu „Kisy-tgy" məktəbndə eşce balasь da, səydəgər balasь da ber tigez xaq tyləp əjrənələr. Mondьj hənər urnnarьna eşce balalarьnьŋ da krep əjrənəselərə kilə. Ləkin alarnьŋ ajqa 4-5 sum tyləp əjrənrlek xəllərə bulmьj. Əgər də anьŋ tərbiəcese 40 sum zalunie alьp eşləsə, əjdəge simiəse də kyp bulsa, balasьn hənərgə əjrəter əcen ajqa 4 - 5 sum tyləp əjrənrgə krtə almьj. Ə anьŋ balasь „Kisy-tgy" məktəbenə krəse, şunda başqa balalar kbek hənər əjrənəse kilə. Ləkin tylərlek aqca bulmaqac, bu bala bilgele qzqanьc xəldə qala.

Bilgele „Kisy-tgy" məktəplərə ber Tuqaj uramnda qna tygel, başqa çirlərdə də şaqtьj bar. Başqa uqu jortlarnda eşce balalarьn aqcasьz uqtqan kbek, andaqь uqu sizunnda Kisy-tgy məktəplərndə eşce balalarьn aqca tylətmicə jaki arzan xaq blən əjrətrgə brər cara kyrlsə ide.

„EŞCE BALASЬ".

[illegible]

قزو حه‌زرلك بارا

[illegible]

Kantonnarda

Auьl xuçalьqь kurьsь

Tatarstan kyləmndəge auьl uqьtucьlarьn, auьl xuçalьqь blən jaxşь tanştьru əcen, Cistaj şəhərndə auьl xuçalьqь kurьsь acldь. Kursnьŋ vaqtь - iynnən, 1 - augusqa qədər dəuam itəcək. Kursnьŋ iqtisadi jaqь nacar. Barь 15 sum qna birələr. Kursantlarnь aşatu əcen upşi stalavaj ojştьrlqan. Ləkin andaqь aşau blən kursantlar hic tə qənaqətlənə almьjlar. Mamadьş, Cistaj kantunnarь yzlərenəŋ kursantlarьna əstəmə aşarlьq aqca çibərdelər. Spas KONOsь qna yzeneŋ 11 kursantьna aşarqa aqca çibərmədə. Kursantlarnь Cistajnьŋ II nce basqьc məktəp binasьna urnaştrdьlar. Kursta barьsь 90 kşə uqьdь.

Kursnьŋ təqjlim-tərbiə jaqь: Klimьt, - 15 səqjət, pocьt - 15 səqjət, ysmnek, anьŋ tormьşь həm tezeleşe - 20 səqjet, igncəlek - 90 səqjət həm başqalar. Barlьq uqu 308 səqjət bula.

Kursantlar, auьl məktəplərndə həm auьl xalqь arasnda eşlərlek bik kyp jaŋa nərsələr aldьlar.

ŞƏQJBANЬF.

Çir təzycelərne caqьram.

Cistaj kantunь, iskə Callь vulьsь, Kiekle auьlnda çir təzy eşlərə alьp baram. Bu auьlnьŋ barlьqь 4426 giktar çire bar. Satsializm jarьşnda tybəndə kyrsətlgən eşlərne əstəmə alam—

1) 100% sьjnfi çir təzy, 2) 100% kyp basuqa kycy, 3) vaq plasalarnь beterep, jort sajьn hər basuda ikeşər plasa qna jasap biry həm başqalar.

Yzem blən tiŋnəşrgə tybəndəge iptəşlərne satsializm jarьşьna qatnaşrqa caqьram.

Çir təzy eşləren başqaruclardan - **Azatьf, Ij'jasьf, Rikqulьj. Əptlxaq, Bik. timirьf Əptlxaq' Bəstamьf Salix, Ylymbikef Məçit.**

ABDULLIN.

Çauap birəbez

Cistaj auьl xuçalьqь həm Qazan çir təzy tixnikumьnьŋ satsializm jarьşьna caqьru şartlarьn uqьp, Qazan Tatar auьl xuçalьqь tixnikumь komsomol jəcəjkese blən şul uq tixnikumnьŋ agranumiə siksiəse yti alacaqьn əstenə ala. Bu jьl jazqь cəcy kampaniəsndə komsomol jəcəjkese agrasiksiə tirəsenə yzeneŋ bar kecləren tuplap, altь auьl həm ike kalxuzda tybəndəge qjəməli caralarnь tormşqa ytkərde.

Barlьq cəcy kampaniasnda 1947 giktar çir cəclde, auьl çьnnarnda 71, auьl xuçalьqь tygərəklərndə 41, barlьqь 112 daklat ytkərlde.

Cəcy orlqlarь 3 aulda 945 pot aqjulandь, Jazqь cəcydə 254 girtar çir kantraktavajt itlde. 2 tatar həm 2 rus aulnda barlьqь 4 auьl xuçalьqь kətpxanəse ojştьrldь. 2 aulnьŋ komsomol jəcəjkelərndə əziksez rəyştə julbaşcьlьq eşe alьp barьla. Ber aulda or jaŋadan komsumol jəcəjkese təzldə.

3 kalliktif, 3 se məktəp qrь həm kalxuzlarda ike kyrgəzmə jəşlcə baqcalarь təzeləp, yzebznьŋ xisapqa orlqlar blən tə'min itlde. Bolardan başqa ike tatar auьlьna 101 xuçalqqa buşlaj jəşlcə orlqlarь taratldь. Aullarda 3 meŋ təptən artьq jəş aqjaclar utrtldь. 4 aulda orlьq fondь təzelep, 580 pot orlьq çьldь həm jarlь xuçalqlarqa cəcərgə taratldь. Jarlь xuçalqlarnьŋ 27 giktar çirlərə kymək rəyştə eşlənde. Ber ygez şirkəte, ber maşina həm baqca-tyəlcelek ojşmalarь təzlde.

Xəzer tixnikum qarşnda satsializm jarьşь ştabь təzelep, barlьq ojşmalar blən kiŋ kyləmdə bəjləneş jasaldь. Yze blən tiŋnəşrgə Cistaj, Minzələ, Ufa, Qazaqstan auьl xuçalьqь, Qazan çir təzy həm baqca-tytəlcelek tixnikumnarьn caqrrqa qərar birde.

XƏLIM VƏLIEF, RƏXIMEF Ş.

1 nce Avgus kenenə xəzrlənegez!

Kommunis jəşlər Intrnotsionalь (KIM) Başqarmasьnьŋ mərəcəqəte.

Xar'kfə, 1 - avgus kenenə xəzrlek başlandь.

MƏSKƏY, 18 (Tass). KIM Başqarmasь [illegible]

XAR'KEF, 18 (Tass). [illegible]

Auьl xuçalьqь nalugьn bilgeləy həm aklat kəqəzlərə biry iyl ajnda əlrgə tieş.

Naluk salmnarьn qarau, dəzutlarь bilgeləy h. e. eşlərne tikşery əcen urnnarda kəmisiələr təzelrgə tieş.

MƏSKƏY, 18 (Tass). [illegible]

III nce Industriə zajumьn cqaruqa tieşle xəzrlek eşlərə jasalqan

MƏSKƏY, 18 (Rosta). [illegible] misiəseneŋ ciraltaqь utrьşь buldь. Utrьş tulь kəjncə diərlek III nce industriə zajumь cqaru məs'ələsenə baqjşlandь. Xəkymət kəmisiəsenə xzmət iələre tarafnnan III nce industriə zajumь cqarunь sorap bik kyp qjərizalar kilə. Bu kompaniə Qtaj—Kən cqьş timer julь vaqiqjələre blən bigerək tə kecəjde. Eşcelər massьsь III nce industriə zajumьn tizlek blən cqarunь sorьjlar. Bik kyp çirlərdə eşce—xzmətkərlər aldan jazьlalar. Mnə şular-[illegible] siəse R. S. F. S. R. Narkomfinenə zajum cqaru məs'ələsen eşlərgə diriktif birde. Narkomfin kolligiəse cline ip. Xalikьf, III nce industriə zajumьn cqaru əcen tieşle xəzrlek eşe eşləngənen əjtte. Xəkymətneŋ tieşle qərarь cqu blən, finorgnnar tizlek blən anь riallaştьrrqa xəzer toralar. Kəmisiə, V. S. I. K. prizidiumьna, III nce industriə zajumьn cqaru turndaqa kiŋ xzmət massьsьnьŋ soraularьna tizrək çəuap biryne sorap mərəcəqjət itte.

Sovitlar kencьqьşnda.

Yzbəkstannьŋ auьl xuçalьqь

(Yz xəbərcebzdən).

Orlqlь ysmnklər safxuzь.

Urta Aziədə əlegə caqlь paxta - mamьq ysmnklərnnən başqa (məsələn bodaj, dəge, maş şikelle) ysmnklərgə - jəqjni alarnь igyne kiŋəjty eşenə bik az əhəmmiət birelep kilde. Əlegə caqlь bəten kəc mamьq igyne kiŋəjty eşenə birlde. Kalxuzlar, safxuzlar da fəqət mamьq qrlarnda təzlde. Inde mamqcьlьq eşe kənnən kəngə alqa kity julьna qujlqjannqtan, orlqlь ysmneklərne igy eşen kiŋəjty fən quşqanca ystery eşenə də nqlap əhəmmiət birelə başladь. Jaqnda bəten S. S. S. R. qja orlьq xəzrli torqjan tris, Urta Aziəneŋ ber nicə çirndə kiŋ kyləmdə orlqlь ysmnklər safxuzь təzy eşenə krşle. Xəzrləngən planqa qaraqjanda, mondьj safxuzlar barlьqь ber milium jarьm giktar çirdə təzeləcəklər. Bu plan biş jllьq bulьp 1929 - 30 ncь xuçalьq jlnda 200 meŋ giktar çirdə təzelə.

Plannь barlqqa cqjaru əcen Məskəydəge S. S. S. R. da orlьq xəzrləy tirsnnan Urta Aziəgə maxsus kşelər kilde.

Baqcacьlьq kopiratifь·

Əlegə caqlь Yzbəkstanda auьl xuçalьqь blən paxtacьlьq kapiratiflarь qjna jəşəp kildelər. Jəqjni mamьq igə torqjan xuçalqlardan başqa hər ber xuçalьq, məsələn - baqca xuçalьqьn da, orlqlь igen xuçalьqьn da, jəşlcə ysterycelər də turьdan turь auьl xuçalьqь kapiratifь tirəsndə ojştьlar. Ləkin jaqnda qjna, Səmərqənd şəhərndə, jəzem, çimeş baqcalarь tərbiələyne xuçalqnьŋ təp kəsbe itep alqjan xuçalqlarnьŋ çəmhyriət qorltajь bulьp ytte. Bu qorltajda baqcacьlьq kapiratifьn ajrьm rəyştə ojştrьp, auьl xuçalьqь kapiratifnnan ajrьrqja qərar birde. Həm şul qorltajdan soŋ uq, bapcacьlar kapiratifь təple, nigzle rəyştə təzelə də başladь. Soŋqь anqlanqjan məqjlymat mnə şunь kyrsətə -

Xəzrge vaqtta baqcacьlqnьŋ iŋ nьq kiŋəjgən dyrt ukrgta (Taşkənt, Səmərqənd, Xuqan və Əndiçan ukrglarnda) bu kapiratifta 38 meŋ clin bar. Busan bəten Yzbəkstandaqь baqcacьlarnьŋ 50 prasint kapiratiflaşqanьŋ kyrsətə.

Şuşь 1929 ncь jlnьŋ axrnda, Yzbəkstandaqь baqcacьlarnьŋ 100 prasint blən kapiratiflaşularь tə'min itlgən diərgə jarьj. Bu kapiratifnьŋ bu jlqь smita bujnca, jllьq cqьmь 199 meŋ 817 sum bulьp, kilerə 266 meŋ sum xisaplana. Şunь da əjtep ytərgə turь kilə - Yzbəkstannьŋ xalьq xuçalьqnda, baqcacьlьq, mamqtan qala brncə urnnь tota. Məsələn - ytkən jьl bəten Yzbəkstanda 20 miliun sumnьq jəzem, çimeş həm jəşlcə çitşkən. Şunnqtan bu kapiratifnьŋ əstenə tybəndəge məhim eşlər - burclar jəklətelgən:

— Ajrьm xuçalqlarda baqcacьlqnь kiŋəjty həm fən quşqan julda ystery.

— Ajrьm xuçalqlarnь kalliktifləştery.

— Buş jatqan çirlərdə kalliktifləşkən baqcalar təzy.

— Baqcacьlarqja qoral, əsbaplar həm agranumiə jardəmnəren çitştery.

— Dihqannar arasnda, alarnь jəzem, çimeş həm jəşlcələrdən hər tərle nərsələr (məsələn, kansirva, şnnь..., variniə şikelle nərsələr) jasauqja əjrəty. Monьŋ əcen məktəplər, kurslar, mastirskujlar acьla·

— Baqcacьlarnь orlqlar, kycəklər (jəş aqjaclar) blən tə'min ity. Qşlaqlarda pitomniklar acu həm başqalar...

Yzbəkstanda tire həm jon səydəse.

Yzbəkstan Dəylət Səydə Kamisarlьqьnьŋ 1929 - 30 ncь xuçalьq jlь planь bujnca, bu jьl Yzbəkstan blən Taçikstanda 11 miliun sumnьq qarakyl həm başqa tərle javai çənnek tirələrə xəzrlənəcək (Bu bltrqьdan 40 prasint artunь kyrsətə). Monnan başqa bu jьl 350 meŋ baş ire xəjvan tirelərə (Bltьr 244 meŋ xəzrləngən), 2 miliun 750 meŋ baş uaq xəjvannar (kəçə, sarьq şikllelər) tirese (bltьr 2 miliun 200 meŋ xəzrləngən), 4 miliun 120 meŋ tonnь kəzge həm jazqь jon (2 miliun 645 meŋ tonnь xəzrləngən), ber miliun 800 meŋ baş quj xəzrlənəcək.

Mamьq həm igmnər kyrneşe.

Iyn ajьnьŋ axrlarnda Yzbəkstanda igmnərneŋ kyrneşe tybəndəgecə ide:

Tulajьm alqjanda, igmnərneŋ həmmese də urta cadan juqarь xisaplana. Məsələn, (5 ball blən xisaplaqjanda) paxta - mamьq 3,5 dərəçədə, jonqjcqa (tuqran baş) 3,4 dərəçədə, jəzem (vinagrat) 3,2 dərəçədə, alma, ərek, şəftalь şiklle çimşlər 3,1 dərəçədə, jəşlcələr 3,3 dərəçədə, jazlьq bodaj 3,1, kəzlek bodaj 3 dərəçədə.

Z. B.

Tatarstan Partiə Əlkə kamititenə juqarь uqu jortlarьna uqucьlar çiəry əcen 23 urьn birlde.

Partiə Yzək Kamititь qərarь bujnca Tatarstan Əlkə Partiə komititenə juqarь uqu jortlarьna uqucьlar çiəry əcen 23 urьn birlde. Ul urnnar tybəndəge uqu jortlarьna bylenələr: Moskəydəge Timirazof Aubl xuçalьqь Akadimiəsenə—2 urьn, Moskəy Zaotixnik institutьna—ber, Qazan Aubl xuçalьqь Institutьna—16 həm Qazan Bejtarisq institutьna—4 urьn birlde.

Ədəbiat xronjkasь.

Tatarstandaqь ədəbiat - sənqət barьşь blən tanьşu əcen Ykraina Kanstivist şaqirlərnnən Koritski iptəş Qazanqa kilep kitte. Koritski TAPP [illegible] eşlərə [illegible] „Tatidat“ blən „Ʒenalif“ nəşriatlarьnьŋ xzmətlərə blən tanьştь. Koritski Ukraina jazucьlarьnьŋ tatar ədəbiatь blən qzqsьnularьn həm tatar ədəbiatnnan ukrajncaqa tərcəmə itep naşr itəp əsərlər basarqa uјlaqannqlarьn əjlədə.

FENDƏLEK VAQIQƏLƏR

[illegible]

وسكى ئورامداغى رامازانف نوميرنداء بارلق كييمله‌رن هه‌مه‌ پارتفيلن ئالدرعان.

◆ كيچه جينايه‌تله‌رنى ئزله‌و بولگنده ته‌رلى ئشله‌ر تورندا 6 عه‌ريزا ئالدعان.

Ridaktьr urnьasarь: Q. QUŞAJ.
Basьlucьsь: „TATIZDAT“

QAZANDA

قزل ئه‌رمييسله‌رنى قارشى ئالو ئاتناسى.

تيز كۆنله‌رده حزمه‌تن توترعان قزل ئه‌رمييسله‌رنى ئۆزاق ،سروكلى ئوتپسكئعا جيبه‌روله‌ر باشلانا. تاتارستان ئوزه‌ك باشقارماسى يانيداعى تاتكامپوم كيكه‌شمه‌سى ،بو ئوكاى بله‌ن، قزل ئه‌رمييسله‌رنى قارشى ئالو ئاتناسى ئوتكه‌ررگه قه‌رار بيردى. عه‌سكه‌رى حزمه‌تده‌ن قايتقان قزل ئه‌رمييسله‌ر 15 كۆن ئچنده ئورنلارعا ئورناشدرلب بته‌رگه تييش. حزمه‌تكه كرگه‌نچى ئالارنى ته‌ئمين ئيتب ،تۆرو ئشى ئستراحكاسسئعا تابشرلدى. قايتقان قزل ئه‌رمييسله‌رنى تۆراق بله‌ن ته‌ئمين ئيتو ئشى شه‌هه‌ر سه‌ويتنه يۆكله‌ندى.

پاۋار سوندئرو كورسلارندا.

،شوشى كۆنله‌رده قازاندا پاۋار سوندئرو كاماندئلارئنك كيكه‌شمه‌سى ،بولب ئوتدى. كيكه‌شمه، ئه‌لئگه قه‌ده‌ر ده‌وام ئيتب كيلگه‌ن يانعن سوندئرو كورسلارئنك بر ،يل ئچنده‌گنه تييشلى بلمنى بيرب ئۆلگئره ئالماعانن ئيسكه ئالب، كورسلاردا ئوقو واقتن 2 ،يل ياسارعا قه‌رار بيردى.

توريسلار ئۆچن كورورتلار.

پراليتاربيات توريسلارى جه‌معيه‌تى سايوز جلينله‌رى ئۆچن، ،بييل يراقداعى يال يۆرتلارندان ئورنلار ئالدى. ،بوئورنلارنك كوبئسى سوحومدان، فيدوسييه‌ده‌ن ئالندى. ،بو ئورنلار، قارا ديگز بويندا ،بولب، يال ئيتو ئۆچن ئيك ياحشى ئورنلاردان حيسابلانالار. يال ئيته‌رگه كيتوچله‌رگه ،يول راسحودلارى ئۆچن 50 پراسينت تاشلاما ياسالا.

كومه‌ك حوجالقلارنى تيكشئرو ئشى ته‌مام ،بولدى.

كومه‌ك حوجالق، سافحوز هه‌مه‌ ماشينا شيركه‌تله‌رئنك ئيدۆينتار هه‌مه‌ ماددى ياقدان نيچك ته‌ئمين ئيتئلوله‌رن بلو ئۆچن، سان ئالو ئيداره‌سى ،شوشى ئايدا بۆتن كانتون هه‌مه‌ رايونلاردا تيكشرولے‌ر ئوتكه‌ردى. ،بو تيكشئرو ،شوشى كۆنله‌رده ته‌مام ،بولدى، ئورنلارعا جيبه‌رلگه‌ن ئينستروكترلار قايتدئلار. تيكشئرو نه‌تيجه‌له‌رى ،شوشى كۆنله‌رده ئيعلان ئيتئله‌چه‌ك.

سان ئالو ئيداره‌سى، ساتسييالييزم يارئشئندا.

ر. س. ف. س. ر. سان ئالو ئيداره‌سى تاتارستان سان ئالو ئيداره‌سن ساتسييالييزم يارئشئنا چاقردى. تاتارستان سان ئالو ئيداره‌سئنك ساتسييال، ئاول حوجالئعى هه‌مه‌ باشقا بر نيچه بولگى يارشقا كرشدئله‌ر ئيندى.

قازاندا داوللى ياڭعر.

،شوشى بر نيچه كۆن ئچنده قازان تيره‌سنده هاوالار سالقئنايب ،تۆردى. كيچه سه‌عه‌ت 12 ده قازان ئۆستنده قاتى داول ،بولدى، بيك كۆچلى ره‌وشده واق ،بۆزلى ياڭعر ياودى. ياڭعر هه‌مه‌ كۆچلى داول بر سه‌عه‌تكه ياقن ،سۆزلدى، ترامۋاى يۆرشله‌رى توقتالدى. كوپ ئورنلاردا داول ۋيۆسكئلارئنى قوبتارب تاشلادى.

Qazan təzy eşlərə estndə

◆ بيشبالتاداعى ئشچئله‌ر پاسيولكئسن تۆزو ئشله‌رى داوام ئيته. مۆندا بارلئعى 6 ئۆى ئشله‌نه. ،بييل ،بو ئۆيله‌رنى ته‌مام ئشله‌ب بتئرو ئۆچن 352 مك 452 ،سوم ئاقچا بيلگئله‌نگه‌ن. شولاى ئوق مۆندا ،بييل ياكادان برنيچه ئۆى سالرعا كرشئله.

◆ ۋاكزال يانئداياكادان بر ،پوچتى بولئگى ئشله‌نب ياتا. ،مۆنى ئشله‌و راسحودلارى ئۆچن 100 مك ،سوم ئاقچا بيلگئله‌ندى.

◆ سيزون ئشچئله‌رى ئاراسئندا ئالئ -بلم ئشله‌رن ئالب بارو ئۆچن ئه‌لئگه قه‌ده‌ر سايوز تارافئندان 190 ،سوم ئاقچا بيرلدى. نادانلقنى بتئرو ئشله‌رئنه 125 ،سوم ئاقچا بيلگئله‌نگه‌ن. سيزون ئشچئله‌رى ئاراسئندا ئيكسكورسييه‌له‌ر ئۆيشدئرئلا. حه‌زر سيزون ئشچئله‌رى ئاراسئندا قزو ره‌وشده قزل كۆنگه حه‌زرله‌نو ئشله‌رى ئالب بارئلا.

Tilifon № 8 - 13

◆ كيچه قازانعا ر. س. ف. س. ر. پاۋار سوندئرو ئيداره‌سى باشلئعى ئيبده‌ش پيپانكوف كيلدى. ،ئول تاتارستان پاۋار سوندئرو ئيداره‌سئنك ئشله‌رى بله‌ن تانئشاچاق.

◆ پيپانكوف ئيبده‌شنك سۆيله‌ونه قاراعاندا، تاتارستان كوله‌منده ئۆزدئرلعان پاۋارعا قارشى كۆره‌ش ئاتناسى ،ئوكشلى نه‌تيجه‌له‌ر بيرگه‌ن. مۆندان ،سوڭ هه‌ر ،يل ساين ،شوندى ئاتنانى ئوتكه‌رو چارالارى كورئله‌چه‌ك.

◆ 450 كشئده‌ن تۆزلگه‌ن كوب ئشچئله‌رى ،گروپپئسى ئيدل بويئداعى سافحوزلارعا ئيكسكورسييه‌گه كيتدئله‌ر.

◆ ئيپولنك سوڭئنا تابا قازان كوله‌منده توريسلار كيكه‌شمه‌سى ئوتكه‌رئله. ،بوكيكه‌شمه‌ده تۆب مه‌سئه‌له ،بولب، پراليتاربيات توريسلارن ،ئۆيشدئرو ئشله‌رى قارالاچاق.

Suŋqь səqəttə

قاراودان مه‌حروم ئيتكه‌ئلئگن بلدئرله‌ر. ده‌وله‌ت دييارتامينتئنك بلدئرووئنه قاراعانداء ئارتقلقلاردان فايدالانو حۆقۆقن بتئرو تورنداعى سۆيله‌شوله‌ر ئالعا كيته ئالماعانلار.

س.س.س.ر. پراليتارياتى حه‌زر تۆرا

مه‌سكه‌و، 18 (تاسس). ۋ.ك.پ. (ب) ئوزه‌ك كه‌ميتيتى، قتاى -كۆنچئعش تيمر ،يولن قتاى حۆكومه‌تئنك كۆچله‌ب ئالووى ئوكعايى بله‌ن دانباسدا «كارل» ئيسمنده‌گى رودنيكنك ميتينگئگه جييلعان 2.400 تۆزوچى ئشچئله‌رنده‌ن تيليگرامم ئالدى. ،بو تيليگرامدا ئالار: «سه‌ويت ۋلاسئنا قاعئلوچئلارعا بزقولئبزدان ئينستئرومينتلارئبزنى تۆشرميچه، ۋينتوفكئلارئبزنى قولئبزدا ،تۆتب تييئشنچه ئاتپور بييرگه هه‌ر واقتدا حه‌زر تۆرابز» ديب ئشاندئرالار.

پارتييه ئوزه‌ك كه‌ميتيتى تارافئندان ئالنعان ئيكنچى تيليگرامدا:

- قتاى-كۆنچئعش تيمر ،يولن كۆچله‌ب ئالو تورنداعى حه‌بره‌رنى تكلاعاندان ،سوڭ بز، بيلاروس تيمر ،يولئنئك ۋيازمه تارماعى ئشچئله‌رى ساتسييالييزم تۆزو هه‌مه‌ بيش يللق پلاننى ئوته‌و يولندا بزنك تنچلق بله‌ن ئشله‌وئبزنى كاپيتال هه‌مه‌ ئانئك يالچئلارئنك هيچ بر تۆرلى هۆجوملرى ئۆزه ئالماس، ديب ۋ. ك. پ. (ب) ئوزه‌ك كه‌ميتيتن ئشاندئرابز، ديله‌ر.

قتاى سوعش چوقمارلارى هه‌مه‌ ،ئورس ئاقگۋارديه‌چئله‌رئنك قتاى -كۆنچئعش تيمر يولندا هه‌مه‌ سه‌ويتنك حاربينده‌گى وه‌كيللئگئنه هۆجوم ئيتوله‌رئنه قارشى زاكافكازييه‌نئك هه‌مه‌مى شه‌هه‌رله‌رنده‌ن پراتيس تيليگراملارى هامان كيلب تۆرا. سوحومداعى ئشچى هه‌مه‌ حزمه‌تكه‌رله‌رئنك بيك كوب كشئلى پراتيس ديمانستئراتسييه‌سى ئاشقئنعان قتاى ميليتاريسلارئنك ياكا پراۋاكاتسييه‌سئنه قارشى بيك قاتى پراتيس ياسى. تكۆيبولده‌گى تاش كومر ئوچاقلارندا ئشله‌وچئله‌ر هه‌مه‌ حزمه‌تكه‌رله‌رده شوندى ئوق پراتيس بلدردئله‌ر. بزنك نوتابزعا نانكين حۆكومه‌تئنك بيرگه‌ن جاوابى حاركف پراليتارياتئنك ئاچوون بيك قابارتدى. هه‌مه‌مى پريدپرييه‌تييه‌له‌رده كوچمه ميتينگئله‌ر ياسالدى. ئشچئله‌ر، ئاشقئنعان قتاى سوعش چوقمارلارئنك پراۋاكاتسييه‌سئنه چيك قويونى سۆرادئلار. پاراۋوزلار ياساوچى زاۋودئنك، ئوراق هه‌مه‌ چوكچ» زاۋودلارئنك ئشچئله‌رى، «رازريف» ئيسمنده ياكائۆچقچلار ئيسكادريلييه‌سى ياساتو ئۆچن ئوزله‌رئنك حزمه‌ت حاقلاردان بر پراسينت ئالب قويارعا قه‌رار قلدئلار. «سيناياكوف» ئيسمنده‌گى تكو فابرييگئنك ئشچئله‌رى، عه‌سكه‌رى كورسلاردا ئۆيره‌نرگه قه‌رار قلدئلار. ،بوكورسلار ئشچئله‌رئنك ئوز ئاقچالارئنا ئاچئلاچاقلار. فابريكله‌رده، زاۋودلاردا هه‌مه‌ ئوچرييژدينييه‌له‌رده ئش بتكه‌نده‌ن ،سوڭ حزمه‌ت ئييه‌له‌رى ئوزله‌رنده‌ن ئوزله‌رى ئورامالارعا ديمانستئراتسييه ياسار ئۆچن چقدئلار. ديمانستئراتسييه‌چئله‌رئنك بايراقلارئندا: «س.س.س.ر. ده‌ن قولئعزنى ئالئعز»، «بز حه‌زرتۆرابز»، ديگه‌ن لوزنگئلار هه‌مه‌ باشقالار يالتئراب تۆرالار. ديمانستراتسييه‌ده 80.000 گه ياقن حالق قاتناشدى. ئشچئله‌ر: - ئشچئله‌ر ،سينفئى ئوزئنئك پراليتاربيات حۆكومه‌تئنك برنچى چاقئرووى بله‌ن هه‌ر بر ماميتدا ئستانوك هه‌مه‌ ۋيرستاكلارن تاشلاب قوللارئنا ملتق، قۆرال ئالب ئوكته‌بر ريوه‌لوتسييه‌سى جيكوله‌رن، ئيمپيرياليسلارنك قول سوزوئلارندان ساقلارعا حه‌زر تۆرا، ديب ئيعلان ئيتدئله‌ر. قتاى ئشچئله‌رنده‌ن لو - ئو هه‌مه‌ جان - چون: « بزنك واتانئبز سه‌ويتله‌ر سايوزى» ديله‌ر.

ميتينگئله‌رده‌ن چيت ئيلله‌رده‌ن كيلگه‌ن، حه‌زرگى كۆنده حاركفدا بولعان كامسامول ئۆيشمالارئدا قاتناشدئلار. ۋاليندان هه‌مه‌ باشقا ئورنلاردان‌دا شوندى ئوق حه‌بره‌ر كيلب تۆرا.

سه‌ويت نوتاسى نانكيندا ئالنماعان

شانحاى، 18 (تاسس). ئيل چيت مه‌تبوعاتئنك حه‌بره‌رئنه قاراعاندا، سه‌ويت حۆكومه‌تئنك سوڭعى نوتاسى نانكيندا ئالنماعان ئه‌لى. ياپونييه ئاگينتچئلئعى «،توحو»، جانكايشينك حه‌زر كيلب چققان حه‌لله‌رگه بيك جيددى قاراون هه‌مه‌ تشقى ئشله‌ر مينيستئرى بله‌ن مينيسترلگده‌گى ،زور چيناونيكلارنك ئاشئعچ ره‌وشده كيكه‌شمه ياساون تالب ئيتوون حه‌به‌ر ئيته. «،نوردچاينا ده‌يلى نييوس» گه‌زيتى نانكين ئوزئنك برنچى سه‌ويت نوتاسئنا ،تورى جه‌واب بيره ئالماعان نوتاسى بله‌ن، ئالدا سۆيله‌شوله‌ر ئالب بارو ئۆچن ئيشكنى بيكله‌دى هه‌مه‌ ،شونك ئارقاسندا مۆناسه‌به‌تله‌ر بۆزلماوى مۆمكين توگل ئيدى، ديب ئيسه‌بلى. گه‌زيت مۆناسه‌به‌تله‌رئنك ئۆزئلووى سوعش ئيحتيمالن كورسه‌ته ديب قورقا هه‌مه‌ ده‌وله‌تله‌ر ئوزله‌رى واسيتاچئلق ئيتو تورنداته‌قديمه‌ ياسارلار ديب ئۆميد ئيته. گه‌زيت: - ،روسييه‌گه زاربه بيررگه كيره‌ك. له‌كين ئانى جيكه‌رگه يارامى، ديب يازا.

حاربينده‌ن ياپونييه ئاگينتچئلئعى «،توحو» عۆمومى مابليزاتسييه باشلانووى هه‌مه‌ بيك كوب پويزدلارنك گرانيتساداعى ئستانسييه‌له‌رگه جيبه‌رئلووى تورنداحه‌به‌ر ئيته. ئاندان ،سوڭ، ،موكدين ئارسينالئنك ئاشئعچ ره‌وشده ئشله‌ون حه‌به‌ر ئيته. شانحايداعى سه‌ويت دائيره‌له‌رنده ،تولى تنچلق حۆكمه‌ سۆره. يراق كۆنباتش بانكئسى، سينتر سايوز بولئگى هه‌مه‌ تاسس بولئگى عاده‌تده‌گچه ئش ئالب بارالار.

قتاى ئيلچئسئنك گيرمانييه‌گه مۆراجه‌عه‌تى

بيرلين، 18 (تاسس). گيرمانييه مه‌تبوعاتئنك حه‌بره‌رئنه قاراعانداء قتاينك بيرلينده‌گى ئيلچئسى، گيرمانييه‌نك س.س.س.ر.ده قتاى فايداسن كوزه‌تونى ئوز ئۆستئنه ئالووى تورندا سۆراب، گيرمانييه تشقى ئشله‌ر مينيسترلئگئنه مۆراجه‌عه‌ت ئيتكه‌ن.

قوشما ئاميريكى قتايدان ريزا توگل

نيويورك، 18 (تاسس). قتايلارنك قتاى -كۆنچئعش تيمر ،يولن تالاب ئالولارى قوشما ئاميريكانك قتايعا مۆناسه‌به‌تئنه ناچارته‌ئسير ئيتدى. نانكين حۆكومه‌تئنك تشقى ئشله‌ر مينيستئرى ۋانچۋينتينئنك، سۆيله‌شوله‌رگه قه‌ده‌ر ئوك چيت ئيل حالقلارئنك ئايئرمه ئارتقالقلاردان فايدالانو حۆقوقن بتئررگه ئۆيلاوى تورندا شانحايدان ئالنعان تيليگراملار مۆندا ناچار يۆغنتى ياسادئلار.

قوشما ئاميريكانك باشدا ئارتقلقلاردان فايدالانو حۆقوقن بتئرو تورنداعى سۆيله شوله‌ر فايداسئنا فيكر بيرگه‌ن ره‌سمى دائيره‌له‌رى، قتاينك مانجورييه‌ده‌گى حه‌ره‌كه‌تله‌رى قوشما ئاميريكانى حه‌زر كانسيسسه مه‌سئه‌له‌سن

Qtaj-Kəncьqьş timer julь məs’ələsenə Japonia həm Amirikanьŋ qaraşь

Japoniə həm Amirika’ Şovit xəkymətenəŋ çauabьn xaqlь tabalar.

TOKIO, 18 (Tass). Japonjə gəzitlərə Sovit xəkymətenəŋ çauabьn sinsatsiə rəyşndə xəbər ittelər, alar, Qara xan, Rьjkof, Cicirin, Trijanovskinəŋ rəsmnəren həm Qzьl Ərmiə paratьn kyrsətkən rəsmnərne basьp cqardьlar. Qtajnьŋ Tokiodaqь ilcese Vancezanbao, „Şimbon Ringo“ agintstьvasьnьŋ xəbərcese blən səjləşkən caqta, „Japoniə cəmaqətcelege, Qtaj - Kəncьqьş timer julь məs’ələsen tnclьq julь blən cişgyə Rysiəne dimnərgə tieş» dide.

„Şimbon Ringo“ agintstьvasь Japoniə giniralni ştabь tirəsndəge qaraş turnd bolaj jaza: Japoniə giniralni ştabь kşelərə, Sovit-Qtaj suqьşь cqunь jraq ixtimallardan sanьjlar. Ləkin hər ike jaq ta qəskər tuplaqannqtan, ber qədər qurqьnьc bar, dilər.

Annarь „Şimbon Ringo“ agintstьvasь, Japoniə tşqь əşlər ministrlegenəŋ qaraşь tybəndəgecə ikənnkne bldere:

— „Bez hər ike jaq ta mes’ələne tnclьq julь blən cişərlər, dip ьşanqan idek. Bu əmtlər buşqa cqtь. Ləkin şunь əjtep kitərgə kirək:

Rusiənəŋ çauabnda hic ber tərle suqьş iqlan ity juq. Şulaj da Sovit-Qtaj arasnda acqtan acьq bərelešynəŋ cqьu məmkin. Japoniənəŋ pazitsiəse yzgərməde. Ul haman elkke təsle vaqiqələrne kyzətep həm kətep tora“.

Avstria ministerena həçym

VINA, 18 (Tass). Avstriə tiligraf agintstьvasь xəbər itə:

— Bygen irtə blən Sojuz kanselire (baş ministere) Striruvits xəkymət jortьna kilgən caqta, ber bilgesez kşe aŋar attь. Şunda torucь palitsəjski, ul kşenəŋ qulnnan rivalviren alьp, yzşen totts. Atucь kşe, yzenə diqqət jynəldery əcen, tik havaqa qna atqannqьn əjtte.

Bygen irtə blən Burgplatsda (anda çəmhyriət prizdintenəŋ sarajь urnnaşqan) Antun Ləjtmir digən ber kşe, mauzer sjstimndəge rivalvirdan palitsəjskigə atarqa tləde. Ləjtmirne qulqa aldьlar. Ul, yzenəŋ əşsez tgyce ikənnegen həm Avstriədəge jarlьlьq həm əşszlkkə prizidintne qəiple tapqannьqnnan, şunnqtan prizidintne yterrgə qərar birgənnegen ətte. Bu kşe uzqan qьş ber nicə ajlar divanalar jortnda da jatьp cqqan ikən. Ləjkin Lətmir prizidintne ytərə almaslьqьn blgəc, hic bulmasa palitsəjskine yterep qalrqa tləgən.

Qtaj militarislarь, Qtaj-kəncьqьş timer Julьn cit il militarislarь qulьna tapşьrmqa plan qoralar.

LONDON, 17 (Tass). Czansezulinnəŋ elkke kiŋəşcese Giniral Sitton, Sovit-Qtaj daub turnda „Morning Post“ gezitenəŋ vəkilenə Şuşndьj zəjəvliniəne jasadь:

“Qtaj-Kəncьqьş timer julьna kontьrul jasau, cit il aksianirlarь ismnnən xərəkət ityce xalьq ara pravliniə qulьna tapşьrlmas borьn, haman qurqьncь bulьp tora. 1918 nce jldan başlap, 1920 nce jlqa qədər, tərle dəylətlər (Şular arasnda Angliə) Qtaj-Kəncьqьş timer julь pravliniəsenə ber nicə milion dollor aqca birdelər. Bu zajumnar ber vaqtta da qajtarlmadь. Minem əcen şunsь bik acьq: timer julnьŋ aksiələren qulda totucьlar həm qtajlar, Qtaj-Kəncьqьş timer julь blən idarə itərgə təmam xaqlь bulalar. Əmma Qtaj, timer julnь ber yze gnə idarə itə almьj„ dide.

BIRLIN, 18 (Tass). Qtaj prafsajuzlarьnьŋ vəkile Xuan-Bin Frankьfort şəhərndə bulacaq impirializm blən kərəş ligasьnьŋ sjezeuə barşlьj Birlində tuqtap “Vilt Amalind„ gəzitndə məqalə jazdь. Ul bu məqaləsndə, Qtaj-Kəncьqьş timer julь məs’ələsenə tuqtalьp, bolaj jaza:

— “Nankin Xəkymətenəŋ, Qtaj-Kəncьqьş timer julьn Qtajqa qajtarrqa tləy turndaqь syzlərə jalqan. Nankincьlar timer julnь impirialislar qulьna birəcəklər. Alar, 1927 nce jlda Qtaj xzmət iələrə tarafnnan Britaniə impirialislarь qulnnan tartьp alnqan Xankou həm Szusezən konsissiəsn də Angliəgə kire qajtarьp birgən idelər.

شانحايدا تنچسزلق باشلاندى

شانحاى، 18 (تاسس). بۆتن شه‌هه‌ر واقيعه‌له‌رنك كيتئشن بيك عه‌سه‌بيله‌نب هه‌مه‌ تنچسزلانب كۆتب تۆرا. هه‌ر كمنك تلنده: «سوعش بولاچاقمى؟» ديگه‌ن سوز يۆرى. سه‌ويت - قتاى باعلانشلارئنك ئۆزئلووى تورندا نيويوركدان برنچى حه‌به‌ر ئالئعاچدا، بييرۋدا به‌يه‌له‌ر كوته‌رلدى. قتاى گه‌زيته‌له‌رى حه‌زرگه سه‌ويت - قتاى باعلانشلارى ئۆزئلو تورندا ئوزله‌رده‌ن بر نه‌رسه‌ده يازميلار.

ILIKTRA — 22 nce IYLDƏ Cirattaqь kylturь dyşəmbese (1 „Majvişlər“ 2) 3 bylektə. „Komi əlkəsendə aucьlьq həm bolan yrcetycelk“ 2 bylktə ILIKTRA

ILIKTRA — Qujarqa xəzrlek bara Mizrappom filmlərnnən „ŞƏKERANƏ SATUCЬLAR“

Iqlan.

Dyşəmbe kən, 22 nce iyldə kic 7 səqəttə məqarif eşcelərə jortnda kəncьqьş Qtaj timer julь vaqiqələrə xaqьnda pratis mitinge bula.

Mitingegə məktəpkə qədər jəşndəge balalar məktəp həm tixnikum uqucьlarь aŋ - blem eşcelərə kurslarda uqucьlar vaqtlь rəyeşlə Qazanda torucь, Kantunnan kilgən iptəşlər caprьlalar.

OBLPROS PRIZIDIUMЬ.

Tapşьrlmaqan tiligrammar.

Nasultivskidan - Zasavnevaqa; Arsivskidan - Sajiuvicqa; Syvatoridan - Kazakufqa; Pufarufan - Jaxinga; Uljanivskinqa - Səlenefkə; Samardan - Adiligenqa; Pokrafskidan - Zinnatullinga.

Paro - tiploxot paroxotlarьnьŋ Qazanqa kily həm Qazannan kity vaqtlarь.

Nizni-Astrxan liniəse:
Tizlətilgən paroxot 10 s. ta kilə, 13 s. ta kitə.
Pocть paroxotь 16 s. ta 11 m-ta kilə, 19 s. 30 m. kitə.
Pasazirlar paroxotь 25 s. 10 m. kilə, (dyşəmbedən başqakennərne) 3 s. kitə.

Astrxan-Nizni liniəse:
Tizlətilgən paroxot 2 s. 30 m. kilə, 7 s. kite.
Pocть paroxotь 10 s. kilə, 13 kitə.
Pasazirlar paroxotь 23 s. 15 m. kile, (dyşəmbedən başqa kennərne) 3 s. 30 m. kitə.

Ribinski-Pirem liniəse:
Pocть paroxotьnьŋ kilye 13 s. 15 m., kitye 16 s. 30 m.
Pirm - Rьjbnski liniəse pocть paroxotь 17 s. 45 m. kilə, 21 s. 30 m. kitə.
Pasazirlar paroxotь 13 s. 45 m. kilə, 16 s. 30 m. kitə.

Qazan-Ufa liniəse:
Ber atna ecndə Qazanqa 5 mərtəbə kilə həm 5 mərtəbə kitə. (dyşəmbe, sihşəmbe, pənçişəmbe, çomqa, jəkşəmbe kennər). Kilə 4 s. 30 m. ta, kitə 14 s. 30 m.

Çirle paroxotlar liniəse
Qazan — Krasnovidьva 1 nce ries kilə 17 s., kitə 4s. tə.
Qazan — Şьlangь 2 nce rice caherşəmbe, şimbə həm dyşəmbe kennərdə, kitə irtən 3 s., kilə 8 jarьm s. Cəhərşəmbe, çomqa jəkşəmbe kennərdə 1 nce ries Qazannan kitye 40 m. elek bula.
Zəjəge 1 nce ries 9 s. Vasilivaqa 2 nce ries 17 səqəttə.

QAZAN KANTURASЬ.

Bldirylər

Şəhər sajlau kamisiəse Ol. Qazanski uramda 10 ncь numirlь jortta toruсь [illegible] 5 nce iylgə qədər [illegible] Anderi Ivanoviç Binakurbьn [illegible]

[illegible]

Şəhər sajlau kamisiəse sikritarь: SIMKIN.

Graždannarqa Tatarstannьŋ 3 jlьqь ismndəge [illegible]

V. K. P. (B.) Əlkə kamititь agitatsiə - prapagandь bylekenə: Tatarstan Əlkə Komititenə aubl xuçalьqь VUZ larьna, aubl xuçalьqь institutьna vitirinarie institutьna 23 urьn birely xaqnda gəzitədə jazlьp ytkən ide.

Bu razvirsks bujьnca kitycelər beten məs’ələlərdə başqalar birə alqan çavapnь birə alrlьq bulrqa tieşlər.

Bu uqu jortlarьna krrgə tləycə partialьlar Qlkə Kəmititkə yzlərenəŋ jəcəjkələre həm çirle partiə jəcəjkələre arqьlь məraçəqət itsnnər.

Qarizalar qabul ity Əlkə Kəmititnəŋ agitprop bylgndə 10 ncь avgusqa qədər bara.

Qimmətle kagəzlərnəŋ bəjələre.

1929 ncь jьl 20 nce iyldə.

Dəylət bankьsь həm başqa kridit ycrizdiniələrenəŋ həmmese həm saqlьq kassьlarь dəylət zajumnarь abligatsiələren tybəndəge bəjələrdə satalar həm satьp alalar:

	Alucьlar.	Satucьlar.
6 %lь 1 nce dəylət zajumь kupunnarь blən	4,83	4,81
II nce dəy. kr. eck. zaj. kup. blən	5,05,5	5,03,5
1926 ncь jlnьŋ ecke zajumь	128,75	126,75
1 nce 6 %lь indystriə zaj. kupunnarь blən	26,75	26,45
1927 nce jlnьŋ 12% lь ecke zajumь kupunnьsь blən	101,66	101,61
1927 nce jlnьŋ 10 %lь zajmnь kupunnarь blən	25,71	25,61
2 nce otьşlь % lь indystriə zajumь	26,94,5	26,84,5
2 nce Şunьŋ % szь	26,18,5	26,08,5
1928 nce jlnьŋ 11% lь ecke zajumь	104,27	104,22
1929 ncь jlnьŋ ecke dəylət zajumь	100,87	100,42
Krəstiən xuçəlqьn nqьtu zaiumь	10,59	10,55

Iqlan.

Tatarstan baş sut başqarucьsь iptəş Moşkof 22 nce iyldə, 3 səqəttə Kckenə Mişcən uramnda, 33 nce numirlь jortta, 3 nce təbək xalьq sutьnьŋ bilgeleye bujьnca, Xəmitef Zinnətullanьŋ 450 sum bəjə qujьlqan timer tybəle jartь jaq jortь həm işek aldь qaraltьlarь xalьq aldnda torgi bulacaqьn bldere.

Satlqan nərsələrdən kilgən aqca dəylət krmenə kitəcək. Milekkə jasalqan opis həm başqalar turnda Cirnişьf uramndaqь 10/20 numir jortta sut başqarucьlar biorasьnda eş səqətlərendə səjləşrgə məmkin.

Baş sut başqarucьsь MOŞKOF.